

Леган І.М.,
д.ю.н., доц., професор кафедри
права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир

НАПРЯМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ СПІВПРАЦІ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Особливо актуальною в сучасних умовах є розробка напрямів міжнародно-правової співпраці України з міжнародними правоохоронними органами щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності. Україна постійно приймає участь у спільних операціях Європолу. Так, щорічно на кордонах країн ЄС вилучають значну кількість підроблених та підпільно виготовлених пестицидів. Спільна операція (Silver AXE) Європолу та України у цьому напрямку у 2017 році увінчалася значним успіхом. Серед країн-учасниць Україна здобула перемогу за обсягом вилученої контрафактної продукції [4].

Активною, крім того, є й співпраця у напрямку протидії незаконному виготовленню, обігу, контрабанді та продажу тютюну. Так, наприкінці 2017 року Державна прикордонна служба України разом із Цивільною гвардією Іспанії, поліцією Румунії, Болгарії та Греції змогли заарештувати 18 членів транснаціональної злочинної групи, які створили нелегальну тютюнову фабрику і займалися виробництвом більш 2 млн. цигарок щодня. На нелегальній фабриці працювали переважно громадяни України та Болгарії, робочий день тривав понад 12 годин на добу [4].

Проведена за сприяння Європолу операція DNIENR у 2019 р. за сприяння інформації України щодо руху працівників з території України до території Польщі, допомогла викрити нелегальну фабрику, що спеціалізувалася на виробництві тютюнових виробів. І у 2020 р. прикордонною охороною Польщі (Straż Graniczna) було заарештовано 21 учасника транснаціональної злочинної групи та конфісковано нелегально виготовлені цигарки на суму близько 2 млн. євро, а вже в середині 2020 р. були затримані і 7 керівників цього угруповання [4].

У напрямку протидії контрабанді зброї Україна також долучається до спільних операцій з Європоллом. Так, у 2017 р. завдяки злагодженій співпраці українських представників правоохоронних органів та представників Європолу вдалося ліквідувати схему переміщення через кордон Україна-Молдова 578 одиниць вогнепальної зброї, 776 частин зброї, 5 одиниць вибухових речовин та 1 пакунок з радіоактивним матеріалом.

Ефективною є робота України спільно з Європоллом у напрямку діючої операції MISMED, основною метою якої є протидія незаконному обігу та вилучення контрафактних медикаментів. Зокрема, у 2019 р. спільна міжнародна слідча робота правоохоронців з різних країн ЄС та України за активного сприяння та підтримки Європолу та Євроюсту виявили транснаціональну злочинну групу, що

спеціалізувалася на контрабанді замітника героїну. У ході проведених слідчих дій та проведених обшуків було вилучено 7200 доз цього медичного препарату, загальна вартість якого оцінюється у 100 тис. доларів США та заарештовано 9 організаторів цієї транснаціональної злочинної групи [4].

Досить результативною є співпраця України, Європолу і Євроюсту у напрямку запобігання та протидії транснаціональній економічній злочинності та кіберзлочинності. Так, у 2018 р. після проведення 6-річної спільної командної слідчої роботи вдалося викрити та заарештувати організаторів мережі онлайн-шахрайств з використанням платіжних карток, що змогли заповдіяти збитків на загальну суму близько 18 млн. євро, реалізуючи 35 тис. махінацій. Один із організаторів транснаціонального злочинного угруповання виявився громадянином України, що підтвердили ряд обшуків та доказів.

Отже, на сьогоднішній момент основними напрямками подальшого співробітництва України та Європолу, наприклад, у сфері інформаційного обміну, на наш погляд, можуть стати:

- розробка та прийняття оперативної угоди про інформаційний обмін;
- приведення українських стандартів захисту інформації та персональних даних на рівні підзаконних актів у відповідність до стандартів Європейської поліцейської організації;
- створення системи підготовки та перепідготовки кадрів з інформаційних технологій;
- вироблення і нормативне закріплення стандартів виконання інформаційних запитів;
- впровадження в діяльність зацікавлених правоохоронних органів України інформаційно-довідкових систем, що працюють за стандартами Європолу.

З метою підвищення ефективності базової освіти майбутніх працівників органів внутрішніх справ, діяльність яких буде пов'язана з міжнародним співробітництвом, вбачаємо за необхідне не обмежуватися питаннями підвищення кваліфікації діючих співробітників на базі Європолу, а розширювати співпрацю між Європейською поліцейською організацією і навчальними закладами системи МВС України, у тому числі за допомогою організації навчальних стажувань курсантів і слухачів у спеціалізованих зарубіжних навчальних закладах за програмами Європейської поліцейської організації. Крім того, вважаємо за доцільне розробити систему впровадження результатів науково-практичних конференцій, семінарів, нарад, проведених в рамках співробітництва України та Європолу в діяльність правоохоронних органів, які безпосередньо беруть участь в боротьбі з конкретними видами злочинів.

Список використаних джерел:

1. Василевич В.В. Кримінологічна політика України: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 434 с.
2. Жаровська Г. П. Теорія та практика протидії

транснаціональній організованій злочинності в Україні : дис. докт. юр. наук : 12.00.08 / Жаровська Галина Петрівна. Київ, 2019. 593 с.

3. Леган І.М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності: монографія. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.

4. Як Україна співпрацює з Європолем та Євроюстом. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhнародne-pravo-investiciyi/yak-ukrayina-spivpracyue-z-evropolom-ta-evroyustom.html>